

Täysistunto

Tiistai 25.10.2022 klo 13.59—19.02

10. Hallituksen esitys eduskunnalle laiksi asevelvollisuuslain muuttamisesta

Hallituksen esitys HE 223/2022 vp

Lähetekeskustelu

Puhemies Matti Vanhanen: Lähetekeskustelua varten esitellään päiväjärjestyksen 10. asia. Puhemiesneuvosto ehdottaa, että asia lähetetään puolustusvaliokuntaan.

Lähetekeskusteluun varataan tässä vaiheessa enintään 30 minuuttia. Asian käsittelyssä noudatetaan aikataulutettujen asioiden osalta sovittuja menettelytapoja. — Keskustelu, edustaja Peltokangas.

Keskustelu

15.40 **Mauri Peltokangas ps:** Arvoisa puhemies! Esityksessä ehdotetaan muutettavaksi asevelvollisuuslakia siten, että kutsuntoihin liittyvät asevelvollisten ennakkoterveystarkastukset ja lääkäreiden määrääminen kutsuntoihin säädettäisiin sosiaali- ja terveydenhuollon uudistuksen mukaisesti hyvinvointialueiden järjestämisvastuulle. Lisäksi lakiin tehtäisiin tekniset muutokset liittyen perhevapaaudistukseen.

Nyt kun asevelvollisuuslakia aletaan muuttamaan, olisi syytä samassa yhteydessä pohtia erästä toista asiaa, joka myös vaatii pikaisesti saman lain muuttamista: asevelvollisuuden tulisi koskea myös ahvenanmaalaisia.

Ahvenanmaalaiset saavat tätä nykyä varusmiespalveluksen suorittamisen sijasta palvelusta vastaavalla tavalla esimerkiksi luotsi- ja majakkalaitoksessa. Kunnes tällainen palvelus on järjestetty, kotiseutuoikeuden omaavat ovat vapautettuja asevelvollisuuden suorittamisesta. Luotsi- ja majakkalaitos ei ahvenanmaalaisia palvelijoita vedä niin paljon, joten käytännössä heillä on erivapaus mannersuomalaisiin nähden. Tähän on mielestäni tultava muutos.

Suomen puolustusvoimat on velvollinen suojelemaan Ahvenanmaata, mutta ahvenanmaalaiset eivät ole asevelvollisuuden puitteissa velvoitettuja suojelemaan Manner-Suomea. Vain vähäisiä määriä ahvenanmaalaisia on lähtenyt suorittamaan asepalvelustaan vapaaehtoisesti. Vuosittain heitä tulee kahdesta neljään, useimmiten Uudenmaan prikaatiin, joka on ruotsinkielinen. Hatunnosto tietenkin jokaiselle heistä.

Ahvenanmaalle on juuri perustettu reserviläisjärjestö. Tämä on iloinen uutinen, ja terveiseni sinne Ahvenanmaalle, ja iso kiitokseni toiminnan starttaamisesta.

Arvoisa puhemies! Asevelvollisuuden laajentamisesta saattaisi olla molemmille osapuolille etua: Dragsvikiin saataisiin lisää varusmiehiä, ja ahvenanmaalaiset pääsisivät tutustumaan paremmin Manner-Suomen puolustukseen. Ahvenanmaalaisten erivapautta perustellaan joskus myös Ahvenanmaan demilitarisaatiolla, mutta nykyisessä geopoliittisessa tilanteessa, jossa Venäjä toimii kuten toimii, on asiaa syytä pohtia uudelleen myös stra-

Pöytäkirjan asiakohta PTK 115/2022 vp

tegisestä näkökulmasta. On kaikkien — ahvenanmaalaisten ja mannersuomalaisten — etu, että Ahvenanmaan alueen väestössä on suomalaisen laadukkaan varusmieskoulutuksen käyneitä henkilöitä kattavasti. Ajatelkaa, mitä tosipaikassa tapahtuu, jos Ahvenanmaa on demilitarisoitu eikä paikallisilla ole sotilaskoulutusta. Ahvenanmaa on silloin liian helppo paikka viholliselle iskeä, eikä meillä ole tarpeellisia valmiuksia alueen puolustamiseksi nopeasti, sillä kiinteitä sotilaallisiin tarkoituksiin käytettäviä rakennelmia tai sotajoukkoja ei alueella ennestään ole. Esimerkiksi Venäjä voi hyvin rikkoa oman puolensa sopimuksesta, jos se katsoisi sen tarpeelliseksi omien sotatoimiensa edistämiseksi. Tästä syystä meidän tulisi varautua ensin.

Mielestäni on tärkeää, että yhdenvertaisuus toteutuu myöskin varusmiespalveluksessa. Kaikki suomalaiset miehet ovat sinne tervetulleita, ja näin on mielestäni myöskin ahvenanmaalaisten kohdalla. — Kiitoksia.

Puhemies Matti Vanhanen: Edustaja Laakso.

15.43 **Sheikki Laakso ps:** Arvoisa puhemies! Tasa-arvoisuus on kyllä päivän sana, jota peräänkuulutetaan ihan joka ikinen päivä. Edustaja Peltokangas äärettömän hyvin toi eteen asian, joka myös on tällä hetkellä mielestäni epätasa-arvoista, koska tilanne on se, että kyllä meidän kaikkien suomalaisten pitää osallistua samalla lailla suomalaisten turvaamiseen. Tällainen olisi aivan äärettömän tärkeää pistää jatkossa kohdalleen. — Kiitos.

Puhemies Matti Vanhanen: Edustaja Essayah.

15.44 **Sari Essayah kd:** Kiitoksia, arvoisa puhemies! Ehkä ihan varsinaisesti tästä hallituksen esityksestä: Tässähän on tarkoitus, kun hyvinvointialueet starttaavat, siirtää nämä kutsuntoihin liittyvät asevelvollisten ennakkoterveystarkastukset ja lääkäreiden määrääminen kutsuntoihin hyvinvointialueitten järjestämisvastuulle, ja lisäksi tässä on kysymys näistä muutamista teknisistä muutoksista, jotka liittyvät perhevapaa uudistukseen. Tämä on ennen kaikkea ihan selkeää seurausta siitä, että meillä hyvinvointialueet lähtevät liikkeelle 1.1. — jos hyvin käy. Kyllä tällä hetkellä, kun tuolla hyvinvointialueitten hallinnossa on, tuntuu, että aika lailla on vielä monellakin alueella keskeneräisiä asioita, ja täytyy vain toivoa, että todellakin kaikki saadaan sitten 1.1. käyntiin.

Keskustelu päättyi.

Asia lähetettiin puolustusvaliokuntaan.